08/03/2022

Η γυναίκα στην Ορθόδοξη πίστη και η Πλατυτέρα των Ουρανών στο δρόμο της προσφυγιάς

/ Επικαιρότητα

Ζούμε αυταπόδεικτα σ' ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο, στον οποίο σημειώνονται ραγδαίες εξελίξεις.Το κοινωνικό μας πλαίσιο μεταβάλλεται σταθερά και διαιώνιες αρχές και θεσμοί αμφισβητούνται με τις συνεχείς προσαρμογές προς τη λεγόμενη «Νέα Εποχή». Ο σύγχρονος άνθρωπος βιώνει μια αλλοτριωμένη ανθρωπολογία και κοινωνιολογία, οι οποίες παράγουν την ωφελιμοκρατία, τον ρατσισμό, την ατομοκρατία, την μέχρι εξοντώσεως εκμετάλλευση του ενός ανθρώπου από τον άλλο.

Επιμέλεια: Ευγενία Δίτσα

Η Ορθόδοξη κοινωνία και ο Ορθόδοξος άνθρωπος, παρά τις αναμφισβήτητες αλλοιώσεις, που έχει υποστεί, διατηρούν ως κάποιο βαθμό στοιχεία της ρωμαίικης

παράδοσης, τα οποία μπορούν να συνοψιστούν στη φιλοθεΐα και τη φιλανθρωπία.

Σ’ αυτό το πλαίσιο βρίσκει νόημα η ύπαρξη όλων των Ρωμηών και συνεπώς και της Ορθόδοξης Γυναίκας. Και αυτή ακριβώς η παράδοση της υποδεικνύει την προσωπική και κοινωνική αποστολή της, η οποία όμως δεν οδηγεί σε ανούσιες συγκρούσεις και αντιδικίες με τον Άνδρα. Ετσι βιώνει την ισότιμη ιδιαιτερότητα του φύλου της και οδηγείται στην αμοιβαιότητα με τον Ανδρα και την αλληλοσυμπλήρωση, διότι «ούτε γυνή χωρίς ανδρός,ούτε ανήρ χωρίς γυναικός εν Κυρίω» (Α΄Κορ.11,11).

Με αυτή λοιπόν την παράδοση **η Ορθόδοξη Γυναίκα σε δύο κυρίως χώρους αυτοεπιβεβαιώθηκε και προσέφερε στο ιστορικό γίγνεσθαι.** Στην Οικογένεια (την κατ’οίκον εκκλησία) και την Ενορία (τη «μεγάλη οικογένεια). Και οι δύο αυτές «Οικογένειες» είναι χώροι ζωτικής σημασίας για την επιβίωση και (αγιο)πνευματική ανάπτυξη του Ανθρώπου. Επομένως, **παρά την φαινομενική περιθωριοποίησή της η Γυναίκα έκτιζε –και κτίζει-τον αληθινό πολιτισμό, ο οποίος και μόνο χαρίζει ποιότητα ζωής**.

Η μεταβιομηχανική και μεταμοντέρνα, όμως, κοινωνία «κάλεσε» τη Γυναίκα να πραγματωθεί και στην αγορά εργασίας, όπου πλέον η προσφορά της ήταν αμειβόμενη. **Η παρουσία της Ορθόδοξης Γυναίκας στον εργασιακό χώρο ανυπόκριτη και ειλικρινής, αγαπητική και έντιμη, συνεπής και αξιοπρεπής, μεταβάλλεται σε «σιωπώσα παραίνεση»**. Διότι για την **Ορθόδοξη εργαζόμενη Γυναίκα η «έξοδος» της στην αγορά εργασίας αποτελεί ηρωισμό**, εφ΄ όσον με συνέπεια και χαρά αντιμετωπίζει τις πολλαπλές υποχρεώσεις της, και στο χώρο εργασίας και οικογένειας. Έχει δε πάντα ως «πιστεύω» της, ότι με τις διπλές αυτές εργασιακές υποχρεώσεις της αφ΄ενός διακονεί τον «πλησίον» της, αφετέρου προσφέρει και αυτή, ακόμη πιο δυναμικά, το μερίδιο της στην «στήριξη» της οικογένειάς της.

Η παρουσία της Ορθόδοξης Γυναίκας είναι σημαντικότατη και αποτελεσματικότατη και στο Κυριακό Σώμα, την Εκκλησία , αφού τα χαρίσματα προσφέρονται σε όλα τα μέλη. Στην μεταπτωτική κατάσταση ο Άνδρας και η Γυναίκα αποτελούν δύο οντότητες πολωμένες, που έλκονται και απωθούνται. Στην «καινή κτίση» όμως γίνεται υπέρβαση της διαφοροποίησης των φύλων και της αντιπαλότητας. Τότε «εν Χριστώ» «ουκ ένι άρσεν και θήλυ», αλλά και οι δύο συλλειτουργούν, παρακαλώντας τον Τριαδικό Θεό για την σωτηρία του κόσμου, μιμούμενοι την Παναγία και τον Πρόδρομο. Οι φορείς των χαρισμάτων, φυσικά, αλληλοεξαρτώνται και συνυπάρχουν, όπως τα κύτταρα και οι διάφορες λειτουργίες στο σώμα, στο «σώμα» της Εκκλησίας.

Μετέχει επομένως και η Γυναίκα στο τριπλό «αξίωμα» του Κυρίου. Γι΄αυτό οι Χριστιανές Γυναίκες άσκησαν το «προφητικό»-διδακτικό έργο από τα πρώτα βήματα της ζωής της Εκκλησίας. Η Σαμαρείτισσα-Αγία Φωτεινή, η Πρίσκιλλα, η αγία Θέκλα γίνονται ιεραπόστολοι. Σήμερα, που οι Γυναίκες κατέχουν και την ανθρώπινη σοφία,διαθέτοντας και πανεπιστημιακούς τίτλους, η διδακτική τους δράση είναι ποικίλη.

Έτσι χρησιμοποιούν και πιο σύγχρονες μορφές έκφρασης, όπως τη δημοσιογραφία, την ποιήση-λογοτεχνία, τις επιστήμες και τέχνες. Σ΄αυτές δε κυρίως έχει ανατεθεί η κατήχηση και η διδασκαλία των θρησκευτικών μαθημάτων.

Το «βασιλικό»-διοικητικό αξίωμα της Εκκλησίας διακονεί η Γυναίκα,κυρίως μέσω του φιλανθρωπικού ενοριακού έργου.Επισκέψεις και παροχή βοήθειας σε ασθενείς,φτωχούς,επαφές και κυρίως ηθική ενίσχυση προβληματικών οικογενειών,παραστρατημένων γυναικών,εγκαταλελειμένων παιδιών,είναι αρμοδιότητες εκκλησιαστικές,που επωμίζονται κυρίως οι Γυναίκες.Η διοργάνωση και λειτουργία δραστηριοτήτων που προσφέρει μια «ζωντανή»Ενορία,τις περισσότερες φορές στηρίζονται στη γυναικεία αγάπη και προσφορά.

Στο «Αρχιερατικό»-λειτουργικό αξίωμα του Κυρίου συμμετέχει η Γυναίκα έχοντας την «πνευματική» ή «γενική» ιερωσύνη,όπως όλοι οι βαπτισμένοι Χριστιανοί.

Η Γυναίκα έτσι μπορεί να τελέσει και αυτή,το μυστήριο του «βαπτίσματος της ανάγκης» ή «αεροβάπτισμα».Επίσης,όπως παλαιότερα,μέσω του θεσμού των «Χηρών» και των «Διακονισσών» συμμετείχε και διακονούσε στη λατρεία,έτσι και σήμερα οι Μοναχές,οι Πρεσβυτέρες και οι περισσότερο δραστηριοποιημένες στην Ενορία Γυναίκες διακονούν και εκπροσωπούν τους Κληρικούς,κυρίως προς τον γυναικείο κόσμο.

Η εκκοσμικευμένη όμως θεώρηση της Εκκλησίας οδήγησε στην αντίληψη,ότι η εξαίρεση των Γυναικών από την «ειδική» ή «μυστηριακή» ιερωσύνη μειώνει και υποβιβάζει τη Γυναίκα. Η Ιερωσύνη όμως στην Ορθοδοξία δεν είναι ένα εκκλησιαστικό επάγγελμα, ούτε έχει τυπικό ή εθιμικό χαρακτήρα, αλλά είναι Μυστήριο θεσμοθετημένο από τον ίδιο τον Ιησού Χριστό και δοσμένο από Εκείνον μόνον στους Αποστόλους και στους συνεχιστές του έργου τους Άνδρες-Κληρικούς. Αυτό δεν σημαίνει υποτίμηση της Γυναίκας. Η δυνατότητα άλλωστε της αγιότητας, της σωτηρίας, παρέχεται ελεύθερα και στα δύο φύλα, γι΄αυτό υπάρχουν άγιοι άνδρες και άγιες γυναίκες, που τιμώνται από τους πιστούς, με πρώτη τιμώμενη την «τιμιωτέραν των Χερουβίμ», την Παναγία-Μητέρα του Θεού.

Το γιατί στο ανδρικό φύλο δόθηκε η δυνατότητα της ιερωσύνης, ώστε να γίνεται ο Άνδρας «όργανο» προσφοράς της αγιοπνευματικής ζωής, ενώ στο γυναικείο φύλο η δυνατότητα να γίνεται το κατ΄εξοχήν «όργανο» προσφοράς της βιολογικής ζωής, δεν είναι έργο του πεπερασμένου ανθρώπου να το ερμηνεύσει απόλυτα. **Ο Άνθρωπος, Άνδρας και Γυναίκα, καλείται με πίστη-εμπιστοσύνη σ΄ Εκείνον να βιώνει τις αποκαλυμμένες θείες αλήθειες και ενέργειες**. **Και όπως στην αγιοτριαδική κοινωνία της Αγάπης ο Λόγος και ο Παράκλητος συνεργούν και αποκαλύπτουν την βούληση του Θεού-Πατρός, ανάλογα ο Άνδρας και η Γυναίκα, συνεργαζόμενοι αγαπητικά, ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις και τον προορισμό της αποστολής τους, που είναι η προσφορά της βιολογικής ζωής και η μεταλλαγή της σε Χριστοζωή, μέσα στο πνεύμα της αλληλοβοήθειας και αλληλοπροσφοράς**.

Η γυναίκα στον δρόμο της προσφυγιάς

Η γυναίκα καλείται να ανταπεξέλθει σε πολλαπλούς ρόλους. Δυστυχώς, **στις μέρες που ζούμε, η γυναίκα υποχρεώνεται για ακόμα μια φορά να γίνει και πρόσφυγας… Χιλιάδες γυναίκες και παιδιά έχουν φύγει το τελευταίο δεκαήμερο από την Ουκρανία, αναζητώντας μια καλύτερη ζωή, μακριά από τον κίνδυνο του πολέμου και των βομβών και τον ήχο των σειρήνων…**

Μερικά πράγματα και καταστάσεις που συμβαίνουν στις ημέρες μας συνδέονται με γεγονότα της ιστορίας της Θείας Οικονομίας. Ας μην ξεχνάμε ότι το δρόμο της προσφυγιάς πήρε και η Θεοτόκος, εξαιτίας του φθόνου και του μίσους του Βασιλιά Ηρώδη.

Η Παναγία, έχοντας στην αγκαλιά της τον Χριστό, ξεκινά με τον Ιωσήφ το μακρύ δρόμο της προσφυγιάς, ένα ταξίδι για την σωτήρια του παιδιού της. Σε ξένο και άγνωστο μέρος για την ίδια και πολύ περισσότερο σε ένα λαό που από ανέκαθεν στην ιστορία ήταν εχθρικά κείμενος προς τον λαό του Ισραήλ. Με κυρίαρχο χαρακτηριστικό γνώρισμα της πολιτικής τυραννίας, μιας παράλογης σφαγής και μιας απειλητικής βίας, είναι δύσκολο κανείς να περιγράψει, έστω και από τον καλλίτερο άμβωνα την είσοδο του Χριστού στον κόσμο. Η ενδιαφέρουσα ευαγγελική αναφορά περί της φυγής της Παναγίας στην Αίγυπτο, θα μπορούσε να την χρησιμοποιήσει κανείς ως δείγμα μια πάλης μεταξύ εχθρικών λαών, μεταξύ πολιτικών σκοπιμοτήτων, μεταξύ ενός χάσματος και της πραγματικής ζωής που διάγουν οι άνθρωποι της σύγχρονης κοινωνίας μας.

Η Αίγυπτος, αποτελούσε στην αρχετυπική της έννοια, τον τόπο του εχθρού και καταπιεστή του λαού Ισραήλ, της υποδούλωσης και της εξαχρείωσης. Έμελλε

τελικά η Αίγυπτος να γίνει ο τόπος διαφύλαξης και προστασίας του Θείου Βρέφους, στην νέα εν Χριστώ πραγματικότητα. Με άλλα λόγια το Θείο Βρέφος μαζί με την Παναγία και τον μνήστορα Ιωσήφ, ως πρόσφυγες, βρίσκουν προστασία στον εχθρικό λαό. Σε αυτό το πλαίσιο η καλή αγγελία, ότι τελικά οι πρόσφυγες βρίσκουν κατάλυμα στην Αίγυπτο, δεν αποτελεί μόνο ένα μέρος της ευαγγελικής διήγησης, αλλά συνδέεται άμεσα με την ασφάλεια του Χριστού και της Παναγίας και το καταφύγιο που έδωσε η χώρα αυτή.

Δείχνει ακριβώς πως διαφορετικά ενεργεί η Χάρης του Θεού, αποπροσανατολιστικά για τις ανθρώπινες αντιλήψεις. Κι αυτό διότι η εντολή που λαμβάνει ο Ιωσήφ δεν είναι να πάει σε γη αγία, αλλά σε ένα περιβάλλον που ήταν πάντα σε σύγκρουση με τον λαό του Ισραήλ. Η προσφυγιά της Παναγίας μας δείχνει ότι η προστασία υπάρχει έξω από τα όρια και τα ανθρώπινα σταθμά. Και είναι μια μεγάλη αλήθεια ότι κανείς δεν θα ξεκινούσε ένα ταξίδι σε μια όχι μόνο άγνωστη αλλά και περισσότερο εχθρική χώρα.

Η Αίγυπτος αποτέλεσε ένα αναπάντεχο καλωσόρισμα, σε μια διωκόμενη μάνα με το βρέφος της, μια ώθηση ότι αυτός ο ξένος τόπος θα αποδεικνυόταν ότι ήταν πραγματικά ένας τόπος φιλοξενίας του ξένου...

Αυτή η εικόνα της προσφυγιάς, έρχεται και σήμερα μπροστά μας, ως μια υπενθύμιση για πολλά πράγματα, πολλές ευκαιρίες βοηθείας σε ανθρώπους που είναι ακριβώς στην ίδια κατάσταση προσφυγιάς με την Παναγία.

Ας μη χάνουν την ελπίδα τους οι γυναίκες της Ουκρανίας, έχοντας ως φωτεινό παράδειγμα την Παναγία, που πήρε τον δρόμο της προσφυγιάς, πόνεσε, είδε τον Χριστό να σταυρώνεται, αλλά έζησε και την Ανάστασή του κι έγινε η Πλατυτέρα των Ουρανών!

Πηγές: ecclesia.gr, www.pemptousia.gr από κείμενα των **Βαρβάρας Μεταλληνού, Πρεσβυτέρας-Δρ.Θεολογίας και Ιωάννη Ηλιάδη, Διευθυντή Βυζαντινού Μουσείου και Πινακοθήκης Κύπρου**